

Препознавање на мокта на Пигмалион во секој уметник

▼ Кај мене веќе постоеше една идеја што совершено се вклопи во барањата на кураторот на „Нарцизми“. Учество го прифатив бидејќи мислев дека тоа за што размислувам во моментот е вистински одговор на тоа што се бара да го направам од мене како зададен проект. Мојот концепт е врзување на митот за Пигмалион со некои нови случајувања денеска, што резултира со едно ново доживување, со мое сфаќање на овој мит. Проектот го нареков „Мокта на Пигмалион“, која ја разгледувам како феномен што ја има секој уметник. Работејќи на уметничкото дело, Пигмалион се надева дека тоа дело на крајот ќе оживее. Како што наближува крајот на создавањето на уметничкото дело, уметникот го губи ентузијазмот и задоволството гледајќи дека тоа не може да оживее и дека е само негово доживување, доставено во некои површински, тродимензионални рамки, кое, можеби, живее понатаму, но не е оживеано во буквална смисла на зборот. Во митот, како што е познато, се работи за нарцисоидниот пристап на Пигмалион, кој, нездадолен од човечкиот, поточно од женскиот род, создава жена по свој терк. Создава скулптура во која се вљубува. Ја поврзан таа приказна со ова ново време, кое од нас создава луѓе по свој терк, веројатно, со многу отпор од секоја единка на земјината топка. Но, мислам, сепак, дека случајувањата одат во насока еден фантастичен механизам да создаде човек по терк на некои големи сили. Според моето сфаќање, тој создава маченици, а не луѓе што уживаат и ги доживуваат убавите на светот. Така изгледа и мојата фигура, која ќе биде претставена на оваа изложба.

▲ Кои изразни средства ги користиш за твојот Пигмалион?

▼ Како графичар размислувам со тие материјали и со тие технички средства. Многу пати идеите ми се пошироки и можам да ги приспособам во други технички средства и материјали, но, најчесто, финансиската страна е кочница за да се осмелам да направам нешто друго. Затоа, останав на графичка техника со пластична фолија, употребена како материјал, што има своја транспарентност. За основа земам рентгенски снимки од моето тело. Се разбира, немав доволно снимки од сите делови на моето тело, така што позајмив и други снимки, од кои формира скелет. Врз него е фигурана работена во графичка техника на пластични фолии, низ која се гледа скелетот. Тоа е мојата мала игра на материјали, поточно обид да се добие материјалната основа на човекот и тоа

Графичарката Дијана Томиќ - Радевска во изложбата „Нарцизми“, го вложува своето видување на митот за Пигмалион, како своевиден врв на нарцизмот. За неа, мокта на Пигмалион е способност што ја поседува секој уметник и што таа многу ја дојде да преиспитува во своите бројни уметнички зафати

Фото: Кире Галевски

духовното што излегува на крај, т. е. маченикот.

▲ Значи - разоткривање. Не ли е страшно разоткривањето во едно вакво тешко време?

▼ Не знам, би рекла дека сите уметници изложувајќи или подготвувајќи изложба постојано се разоткриваат. Така, таа возбуда и тоа чувство што го имаат сите што создаваат, се изнесува пред други. Тоа се, веројатно, оние моменти на создавање адреналин, кој ни е потребен. Не знам како кураторот дошол до изборот токму на тие уметници, веројатно сметајќи дека секој од нас има таков пристап кон работата. За себе би рекла дека „копам“, по самата се-

бе или се разоткривам. Сум се занимавала и со други проблеми што биле поврзани со мојот поширок круг, со проблемот на семејството, на корените, со моето расположение, мојата меланхолија, со радоста..., но, во моментот кога стаса поканата за „Нарцизми“, во главата ми се вртеше овој мит, за Пигмалион и за неговата мок.

▲ Каде ја лоцираш неговата нарцисоидност?

▼ Прилично е нарцисоидно да се создаде нешто за да те задоволи тебе, не размислувајќи за другите задоволства, ниту, пак, срамејќи се од тоа што сакаш да го создадеш или не.

▲ Сметаш ли дека нарцисоидноста е женска особина?

▼ Не го прифаќам фактот дека жените се понарцисоидни, имено и самиот мит е врзан за маж. Но, низ примери и искуство во животот, повеќе познавам мажи- нарциси, отколку женки.

▲ Дали машката нарцисоидност го дава присуството на жените на македонската ликовна сцена?

▼ Ако зборувам за уметник, зборувам за уметник, а не за уметник и уметничка. Тоа го исклучувам, зашто во уметноста не би сакала да гледам во таа насока. Мислам дека таа женска психологија, тој потез, можеби, се гледа во делата, меѓутоа многу е дискутиабилно дека преку делото би можело да се препознае дали се работи за уметник маж или за уметник жена. Мислам дека кај нас или на Балканот, жените имаат прилично важна улога и дека дури се поборбени. Тие долго време биле ограничуваани да направат некои битни пресврти и мислам дека токму тоа ги исчеличило да бидат поупорни, поамбициозни, поборбени... Во моментот, во Македонија се случува сцена, исполнета со уметници жени. Не знам дали е во прашање амбицијата или жените се поупорни и поемотивни во едни вакви времиња или, пак, можеби, повеќе знаат тоа да го доживеат и да го пренесат во уметничко дело.

J.F.